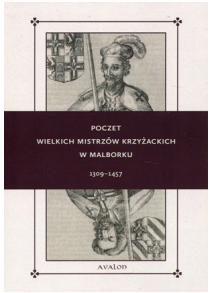

Informacje o książce

Autor: Wojciech Lorek, Norbert Delestowicz, Robert T. Tomczak
Wydawca: Avalon
Rok wydania: 2018
Stron: 342
Wymiary: 21,2 x 15,7 x 1,2 cm
Oprawa: miękka
ISBN: 978-83-7730-277-4

Recenzja

Recenzowana książka wbrew tytułowi nie skupia się wyłącznie na samych Wielkich Mistrzach, ale przede wszystkim przybliża czytelnikowi wydarzenia historyczne, które miały miejsce w Państwie Zakonnym podczas rządów konkretnego bohatera. Powoduje to, że otrzymujemy zawartą na około 150 latach szeroko omówioną historię zakonu, który jako jedyny stworzył trwały twór państwowy w rejonie Morza Bałtyckiego. Autorzy starali się przybliżyć jak najwięcej informacji o konkretnej postaci, ale bez opisu wydarzeń politycznych książka mogłaby zostać uznana za broszurę informacyjną.

Trzej autorzy tej publikacji to zawodowi historycy i w czasie jej powstania doktoranci Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Norbert Delestowicz jest autorem między innymi biografii Bolesława II Szczodrego oraz księcia Zbigniewa. *Krucjaty Ludwika IX Świętego 1248-1270* to z kolei dzieło, którego autorem jest Wojciech Lorek. Robert Tomczak jest autorem licznych artykułów, które możemy znaleźć między innymi w takich czasopismach jak „Res Historica", „Wiadomości Historyczne", „Studia Źródłoznawcze", czy „Acta Universitatis Carolinae Pragensis".

Pomiędzy tytułowymi latami 1309 a 1457 panowało w Malborku łącznie 17 Wielkich Mistrzów Zakonu Krzyżackiego. Poszczególne biogramy mają różną objętość – od kilku do kilkudziesięciu stron. W tego typu pracy nie jest to jednak żadna wada, gdyż opisy zostały

oparte na źródłach oraz literaturze, gdzie zrozumiałe jest, iż do czasów najwcześniejszych z reguły jest najmniej informacji. Ponadto istotnym punktem jest także długość panowania konkretnego Mistrza. Z reguły było się nim dożywotnio, bowiem kadencyjność urzędu została wprowadzona dopiero w XX wieku, jednak istnieją od tego wyjątki.

Ogólnie omawiając poszczególne opisy muszę zwrócić uwagę, że w kilku miejscach autorzy popełnili kilka niepotrzebnych powtórzeń, np. informacje na koniec biogramu Henryka von Plauen oraz na początku opisu Michaela von Sternberg. Nie jest to jednak jakaś szczególnie wielka wada, a pewne podsumowania zawarte na koniec opisu danej postaci są w pełni zasadne. Warto wspomnieć, że każdorazowego bohatera rozdziału poprzedza ilustracja prezentująca jego herb. Jednym z głównych zagadnień poruszanych w treści są stosunki polityczne z sąsiadami, szczególnie z Królestwem Polskim. Autorzy skupiają się również na działaniach militarnych w licznych wyprawach oraz wojnach. Osobiście liczyłem na bardziej rozbudowany wątek kontaktów politycznych Zakonu z innymi krajami. Generalnie najczęściej trafiamy na opisy mówiące o interwencji u papieża, cesarza lub też o kolejnych przybyszach (gościach) z Zachodu Europy. Niestety po raz kolejny w tego typu publikacji brakuje mi choćby jednej poglądowej mapy ukazującej obszar Państwa Zakonnego na przestrzeni opisywanych niemal 150 lat.

Jeśli chodzi o stronę redakcyjną omawianego dzieła, to jest ona na dobrym poziomie. Literówek nie spotkałem w treści zbyt wiele. Okładka prezentuje się zachęcająco – czarno-białe portrety dwóch Wielkich Mistrzów ujęte w pozie figury karcianej. Po zakończeniu znajdziemy jedynie spis bibliograficzny.

Książkę czyta się bardzo dobrze i szybko. Poszczególne biogramy są mniej lub bardziej interesujące dla czytelnika. Dla wielu warte uwagi będą zapewne opisy dotyczące Mistrzów mniej znanych niż Ulrich von Jungingen, który poniósł klęskę i śmierć na polach Grunwaldu. Spory opis prócz klęski pod Grunwaldem, co z resztą zrozumiałe, został poświęcony również przegranej przez Zakon wojnie trzynastoletniej, w trakcie której utracił on swoją stolicę – Malbork. Istotną kwestią jest również to, że potencjalny czytelnik nie powinien odczuwać zbytnio różnic pomiędzy opisami prezentowanymi przez jednego z trzech wymienionych wcześniej autorów publikacji. Na koniec warto zauważyć, że recenzowana pozycja to literatura z gatunku popularnonaukowych, gdzie odsyłaczy do konkretnej bibliografii znajdziemy w treści niewiele. Książka została napisana w sposób przyjazny i zrozumiały dla czytelnika. Na pewno jest to dobra pozycja, dzięki której można zapoznać się z historią zakonu krzyżackiego w okresie jego największej potęgi.

Autor: *Andrzej Zyśko*

Opublikowano 03.07.2019 r.